

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. V. De Causis à Recitatione Horarum Excusantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

& pia meditatio vel oratio-jaculatoria gratia excitanda devotionis &c.

36. Potest separari matutinum a laudibus.

Communi officii collecta claudendum.

37. Interrumpens animo repetenda, si non repetat lecta.

38. Ad horas requiritur intentio.

Secundum communio relicta inchoanda. Quia deficiente varii contra alios censent faciendam fructuum restitutionem.

39. Modo distractio sit perfecta voluntaria, quando scilicet voluntaria, quando scilicet voluntaria, quando scilicet voluntaria.

40. Probabile tamen est ex precepto Ecclesie solum requiri externam.

Licitum tamen est privatim separare matutinum a laudibus ut habet communis consuetudo, primarum constitutioni conformis, quae tamen consuetudo non habet locum in separandis nocturnis, etsi olim probabilius separari solitis: quamquam facilius videretur posse fieri interruptio inter illos quam inter partes alterius horae. Dum autem matutinum eorsum a laudibus legitur, decenter consuevit concludi collecta, sicut parvae horae; de quo tamen non extat praecipuum aut rubrica. Ita Bonacina contra nonnullos.

Petes: An qui interruptit officium animo repetendi iam lecta, satisfaciatur, si postea non repetat, sed solum sequentia adjungat. Resp. conformiter ad dicta in materia de legibus disp. 3. n. 80. probabilius satisfaciatur, saltem si postea mutet propositum, & jungat cetera quia reverentia recitavit totum id, ad quod tenebatur.

Alterum, quod c. Dolentes praecipitur, erat devotio sive attentio & reverentia. Supposito autem ex dictis disp. praec. n. 31. ad orationem ex praecipuo divino graviter obligatoriam, sub mortali requiri attentionem internam, dubium est, an ad orationem ex solo praecipuo Ecclesiastico obligantem, videlicet ad horas canonicas praedicta attentio requiratur: Et quidem communior, securior & magis pia opinio asserit requiri, & sufficere aliquam ex iis, quas sup. disp. praec. n. 30. recensuimus: aded ut voluntarie distractus per notabilem partem divini officii obligatorii graviter peccet, & teneatur, per se loquendo, ad repetitionem: immo, juxta plerosque, etiam ad restitutionem fructuum beneficii: quod postremum tamen varii auctores hujus sententiae non admittunt.

Requiratur tamen, ut distractio interna sit perfecte voluntaria, sive quia directe voluta, sive quia voluta interpretative, dum quis perfecte advertit, non solum, quid cogitet, sed insuper, quod per hoc distrahat, seu divertatur ab oratione, & tamen negligit cor ad Deum revocare. Quod notandum maxime pro scrupulosis, qui non debent facile quidquam repetere, etsi in fine psalmi vel horae advertant se fuisse distractos, praesertim cum in repetitionibus eadem imperfectiones subesse soleant. Quae mente ad Deum revocata tunc pergendum est sine ulla turbatione vel anxietate.

Nihilominus censetur valde probabile ab ecclesia non praecipui attentionem internam, sed solum externam, ut scilicet servetur forma orationis & abstinetur ab operibus externis, cum quibus interna attentio nequit consistere, verbaque recte pronuntiantur. Sic Lugo, Cobinck & plures alii, & probabile censent varii auctores oppositae sententiae. Ratio est: quia ecclesia non praeci-

pit actus internos, qui tantum requiruntur, ut opus externum honeste & virtuose fiat, prout solum requiritur attentio ad externam veram orationem; et pote quae non minus sine attentione in specie sua morali subsistit, quam exhibitio libelli supplicis, sacrificij, absolutio &c. sine attentione facta. Deinde quamdiu potestas ecclesiae non sufficienter probatur se extendere ad actus illos internos, qui ad externum tantum requiruntur, ut virtuose fiat, standum est pro libertate. Aliud est de illis actibus, qui sunt absolute necessarii, ut actus externus liberè & humano modo ponatur. Quare sub praecipuum lectionis horarum censetur cadere intentio orandi seu Deum colendi: adeoque non satisfaciatur, qui cum externa devotione materialiter tantum, aut historice vel fictè horas recitaret.

Praeterea alioquin mortaliter peccaret, & ad repetitionem teneretur, qui officii partem notabilem legisset cum distractione venialiter culpabili; ut pote qui non possuisset actum orationis. Denique voluntarie distractus in precibus liberis ne quidem venialiter peccaret: non enim esset distractus in vera oratione.

Non obstat I. quod oratio sit essentialiter actus religionis, adeoque honorationis Dei; sit autem potius inhonoratio, dum adest voluntaria distractio. Nam equidem manere potest materialiter & ex objecto actus religionis & honorationis; per talentem autem facile sit inhonorari Deum ratione circumstantiae vitiolae, ut patet in sacrificio cum irreverentia, etiam exteriori, oblato, quod nihilominus manet actus religionis, etsi formaliter non virtuosus.

Non obstat etiam c. Dolentes, illud enim taxat indevotiones externas sub officio chori, v.g. fabulas &c. praecipiens devotionem, scilicet externam, & a praedictis abstinentiam.

QUESTIO V.

De Causis a Recitatione Horarum Excusantibus.

PRIMò excusat notabilis infirmitas ejusdem periculum, ecclesiae non volente cum tanto incommodo ad horarum recitationem nos obligare. Secus est de levi infirmitate, v.g. dolore capitis, stomachi, pedoris &c. alias capitis & linguae operationes non impediunt. Facilius tamen excusat infirmitas non adeo gravis a recitatione publica in choro, quam a privata. In dubio de gravitate morbi, salve periculi standum est iudicio medici: qui si & ipse de eadem dubitet, putat probabiliter Bonacina cum aliis contra Suarez infirmum excusari; ut pote qui in observantia praecipui Ecclesiastici non tenetur se gravi periculo exponere contra

Quaeritur...

Manet equidem...

Neque tradit...

42. Lectio horarum excusat...

In dubio...

contra benignam Ecclesiam mentem, Securius tamen est in eo casu dispensationem, ob possessionem, quæ apparet stare pro lege.

43. Eâ excusatus nec per alium, nec per alias preces debet supplere. Si talis nequeat recitare totum officium, secundum multos ad nihil teneatur.

Quando autem quis ratione infirmitatis per seipsam nequit horas persolvere, non debet alium, qui legat, substituere, nec eum voluntariè recitantem audire, neque per alias preces supplere, ut habet confians omnium Doctrina. Si autem quis præ infirmitate (idem cum proportione est de alio impedimento) nequeat totum officium recitare, dubium est, an teneatur ad partem. Et quidem Varii Doctores, censentes omnes septem horas unico injunctas esse præcepto, talem simpliciter excimunt ab obligatione horarum, etiam partialium, quas persolvere possit, exemplo missæ, ad cuius partem v. g. Evangelium non tenetur, qui totam audire non potest. Sed quia ex hac opinione videtur sequi, eum, qui vespere legere nequit, à toto officio liberum fore, hinc alii censent, eum dumtaxat, qui nequit majorem officii partem recitare, ad nullam teneri, majori parte ad se trahente minorem.

44. Verius tamen ad eas quas commode potest recitare partes.

Verum absolute dicendum est, eum, qui omnes horas persolvere nequit, ad eas saltem teneri, quas commode potest. Quod quidem in sententia Lessii, singulis horis distinctum præceptum assignantis, clarum est: in opposita tamen, quam supra probabiliorrem diximus, etiam locum habet: nam licet præceptum illud sit unicum, tamen materiam divisibilem & seorsim per partes facile persolubilem afficit: ideoque ad eam, quæ independentè ab aliis partibus persolvi potest, obligare censendum est, sicut obligatio mille florenorum fertur in partem, si ad totum se extendere nequeat.

45. Secundò excusat legitima dispensatio, & quis ex parte dare possit.

Secundò excusat legitima dispensatio. Quam saltem ex privilegio dare possunt superiores Ordinis nostri, & ex Regula Annuntiarum potest concedere Mater Ancilla cum consilio discretarum & Prælatorum vel Confessoris. Episcopis verò respectu suorum clericorum & beneficiariorum nulla quoad hoc, per se loquendo, competit potestas: eo quòd præceptum lectionis horarum sit pontificium, in quo Episcopus, per se loquendo, dispensare nequit. Oborto tamen dubio, an clericus hic & nunc ad horas teneatur, potest Episcopus

copus declaratoriam ferre sententiam: imò quidni in casibus frequentioribus interdum occurrentibus possit dispensare, juxta normam in Tract. de Legib. assignatam.

Tertio excusat ignorantia invincibilis obligationis. Unde qui ex oblivione inculpabili horas omittit, non peccat. Quamquam si advertat, id sibi frequenter contingere, dum statim temporibus non persolvit, omni culpa non valet. Quòd si quis dubitet, an recitaverit, ita possessio præcepto. Secus est, si, certus de recitatione, dubitet de psalmo aliquo in hora certò recitata inchoato: tunc enim præsumitur psalmus ille cum reliqua materia coherentè esse recitatus, quamquam ob naturalem inadvertentiam, ut sæpe fit, memoriam subterfugiat.

46. Tertio ignorantia invincibilis obligationis. Qui dubitat, an recitaverit, per se loquendo, teneatur.

Quartò excusat metus gravis mali, qui facile contingere possit in locis hæreticorum. Quintò carentia fructuum beneficij. De quo supra in materia de beneficiis. Sextò gravis occupatio & necessaria, quæ sine notabili incommodo proprio aut proximi omitti non potest aut differri. Quotidiano aliquando excusari possent confessorii, concionatores &c. An autem horæ sint anticipandæ vel transacta occupatione omnes legendæ, resolutum est sup. n. 24. Non potest tamen aliquis voluntariè suscipere munus aut officium cum lectione horarum perpetuo impossibile, nisi accedat dispensatio, ut rectè observat Suarez contra Caramuelem docentem, quòd is, qui ex officio sibi legitime injuncto singulis diebus duodecim horis occupatur, ad horas non teneatur.

47. Quartò excusat metus gravis. Quintò carentia fructuum. Sextò gravis occupatio & necessaria.

Denique excusat impotentia, qualis est, si sit lingua impedita ad vocaliter orandum, si quis nequeat habere breviarium, vel si sit cæcus: nisi tamen hi sciant pleraque memoriter, juxta antedicta, aut nisi cæcus possit commode satisfacere legendo cum socio: quævis etiam ab hoc onere cæcum, presertim non beneficiarium, quidam liberent, eò quòd legere cum socio sit privilegium, quo quis non tenetur uti. Immo Bonartius apud Diana P. 4. Tr. 4. Resol. 221, quoque beneficiarium excimit, ut & ipse Diana, quamquam socii adhibitionem consulant.

Nisi ex officio sit perpetuo impossibile cum lectione.

48. Denique excusat impotentia.

An cæcus teneatur adhibere socium, si cum eo recitare possit.